

Aan
de Staatssecretaris van Onderwijs,
Cultuur en Wetenschappen
p/a de algemene rijksarchivaris
Postbus 90520
2509 LM 's-Gravenhage

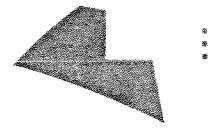
Onderwerp
ontwerp-selectielijst archiefbescheiden
beleidsterrein "heffing van Rijksbelastingen" over de periode 1940-
1993.

R.J. Schimmelpennincklaan 3
Postbus 61243
2506 AE Den Haag
Telefoon 070 - 310 66 86
Telefax 070 - 361 47 27
E-mail cultuur@cultuur.nl

Mijnheer de Staatssecretaris,

Datum
25 MEI 2000
Uw kenmerk
R&B/OSTA/2000/528
Uw brief van
30-03-2000
Ons kenmerk
arc-2000.1313/2

1. Bij uw hiernaast vermelde brief deelde u de Raad voor Cultuur mede, dat de minister van Financiën u heeft verzocht uw medewerking te verlenen aan de vaststelling van de selectielijst archiefbescheiden op het beleidsterrein heffing van Rijksbelastingen over de periode van 1940-1993. U verzocht daarbij de Raad binnen drie maanden advies uit te brengen.
2. De Raad heeft deze ontwerp-lijst in eerste instantie aan procedurele en vervolgens aan inhoudelijke aspecten getoetst. Zijn belangrijkste bevindingen - deze worden in respectievelijk de paragrafen 3 en 4 uitgewerkt- zijn:
  - a. Procedureel
    1. Het voorstel heeft alle procedurele voorbereidende stappen doorlopen; alle relevante stukken waren bij de adviesaanvraag gevoegd;
    2. Het verslag van het driehoeksoverleg voldoet aan de eisen die daaraan gesteld moeten worden;
    3. Een externe deskundige is bij de ambtelijke voorbereiding van de ontwerp-lijst betrokken geweest;
  - b. Inhoudelijk
    4. De Raad heeft de ontwerp-lijst beoordeeld voor zover ten aanzien van de daarin vermelde neerslag van handelingen het driehoeksoverleg heeft plaatsgehad;
    5. De selectiedoelstelling is toegepast op een wijze, die daarvan mag worden verwacht; met betrekking tot de selectiecriteria moet de Raad echter constateren dat de oude criteria zijn gehanteerd;
    6. De Raad gaat ervan uit, dat bij de ambtelijke voorbereiding van het ontwerp in voldoende mate rekening is gehouden met de belangen van de administratie en die van de recht- en bewijszoekenden;

7. Voor wat betreft het belang van historisch onderzoek conformeert de Raad zich aan de inbreng van de betrokken externe deskundige.

Mits rekening wordt gehouden met zijn aanbevelingen adviseert de Raad u over te gaan tot de vaststelling van de onderhavige ontwerp-selectielijst archiefbescheiden.

3. *Toetsing van procedurele aspecten*

Voor wat betreft de procedurele aspecten zij in eerste plaats gememoreerd, dat de ontwerp-lijst als basiselectiedocument tot stand is gekomen overeenkomstig de methode, die uitgaat van een analyse, beschrijving en waardering van handelingen van de (rijks-)overheid, de zgn. PIVOT-methode. Aan dat ontwerp is een institutioneel onderzoek vooraf gegaan, waarvan verslag is gedaan in het rapport *'Belastingen: de geheiligde schuld, Een institutioneel onderzoek naar het handelen op het beleidsterrein van Rijksbelastingen op grond van de wet- en regelgeving betreffende de zogenoemde heffingswetten, per belastingsoort, met uitzondering van de invoerrechten en accijnzen, 1940-1993'*. ('s-Gravenhage juli 1999).

Pagina

2

Ons kenmerk

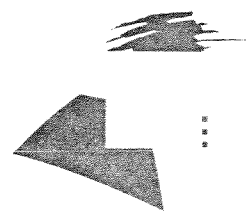
arc-2000.1313/2

Bij uw adviesaanvraag was tevens gevoegd een exemplaar van het verslag betreffende het, in artikel 3 van het Archiefbesluit 1995 voorgeschreven, overleg ter voorbereiding van de onderhavige ontwerp-selectielijst, het zgn. driehoeksoverleg.

Hieruit is de Raad gebleken, dat aan dat overleg is deelgenomen door de daartoe, in artikel 3, eerste lid, van het Archiefbesluit 1995 genoemde, personen. Door de vertegenwoordiger van de Rijksarchiefdienst is bilateraal overleg gevoerd met de door het Koninklijk Nederlands Historisch Genootschap aangezochte externe deskundige. Diens op- en aanmerkingen zijn vervolgens teruggekoppeld naar de bij het driehoeksoverleg betrokken ambtenaren van het Ministerie van Financiën.

Het driehoeksverslag biedt voldoende inzicht in de tijdens dat overleg gebleken inhoudelijke knelpunten, het beraad daarover alsmede een motivering van de uiteindelijke voorstellen in dat verband. Niettemin acht de Raad de wijze waarop overleg is gevoerd met de externe deskundige nogal omslachtig in vergelijking met diens doorgaans directe betrokkenheid bij het driehoeksoverleg. Een uitleg waarom in dit geval een afwijkende vorm van betrokkenheid is gerealiseerd, heeft hij dan ook node gemist.

De openbare terinzagelegging heeft blijkens uw adviesaanvraag geresulteerd in een aanvullende vraag van de deskundige, waarbij hij verzoekt het in het ontwerp voorkomende begrip

oorlogsgerelateerde archieven te verduidelijken. De Raad kan met dit verzoek instemmen. Hij betreurt het overigens dat anders dan de daarover bestaande afspraak uw reactie hierop niet al bij de adviesaanvraag was gevoegd. Deze ziet de Raad daarom alsnog gaarne tegemoet.

4. *Toetsing van inhoudelijke aspecten*

Mede op grond van zijn hiervoor vermelde bevindingen heeft de Raad getracht zich een oordeel te vormen over de inhoudelijke aspecten van het onderhavige ontwerp. Hij heeft daarbij vooral gelet op de reikwijdte van de ontwerp-lijst (par. 4.1), de wijze waarop de gehanteerde selectiedoelstelling en de daaraan gerelateerde selectiecriteria zijn toegepast (par. 4.2), alsmede op de vraag of in afdoende mate met de verschillende belangen rekening is gehouden (par. 4.3)

Pagina

3

Ons kenmerk

arc-2000.1313/2

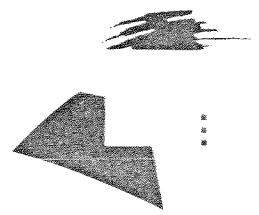
4.1. *De reikwijdte van de ontwerp-lijst*

De ontwerp-lijst bevat voorstellen omtrent de selectie van handelingen op het beleidsterrein "heffing van Rijksbelastingen, m.u.v. invoerrechten en accijnzen, 1940-1993". Het verslag van het driehoeksoverleg maakt melding van het feit dat er in de ontwerp-lijst 62 actoren staan beschreven, maar dat alleen de handelingen voor welke neerslag het Ministerie van Financiën zorgdrager is van een waardering zijn voorzien. De Raad heeft daarom uitsluitend die neerslag bekeken. De handelingen van de andere bij het onderhavige beleidsterrein betrokken actoren zijn, in afwachting van uitgewerkte voorstellen hieromtrent, buiten beschouwing gelaten.

4.2. *Toepassing van de selectiedoelstelling en – criteria.*

Uit het driehoeksverslag blijkt, dat de selectiedoelstelling is toegepast in de versie waarin ook rekening wordt gehouden met het aspect van het veilig stellen van de bronnen voor de kennis van de Nederlandse samenleving en cultuur.

Met betrekking tot de aan die doelstelling gerelateerde selectiecriteria moet hij echter constateren, dat als zodanig nog de oorspronkelijke criteria zijn gebruikt, criteria derhalve die sedertdien zijn gewijzigd en omgezet in zes nieuwe criteria. Hoewel deze laatste criteria nog steeds niet formeel zijn vastgesteld, worden ze in de praktijk al bij het ontwerpen van selectielijsten toegepast. Tegen deze achtergrond bevreemdt het gebruik van de criteria "oude stijl". Gelet op de lange voorbereidingstijd kan de Raad in dit geval het gebruik van de oude selectiecriteria echter nog wel billijken. Daarbij heeft de Raad ook in overweging genomen dat er een uitgebreide verantwoording wordt gegeven van hoe met het gedetailleerde commentaar van de externe deskundige is omgegaan.

4.3. De waardering van de in artikel 2, eerste lid, onder d, van het Archiefbesluit 1995 bedoelde belangen.

Ten aanzien van de feitelijke toepassing van de selectiedoelstelling en de daaraan gerelateerde selectiecriteria gaat de Raad er van uit, dat het administratieve belang, omvattende de aspecten 'verantwoording en bedrijfsvoering', in het driehoeksoverleg, waaraan ook door representanten van de zorgdrager is deelgenomen, genoegzaam is gewaardeerd. In gelijke zin neemt hij aan, dat ook met het belang van de recht- en bewijszoekenden voldoende rekening is gehouden.

Pagina

4

Ons kenmerk

arc-2000.1313/2

Voor wat betreft de waardering van het historisch belang bij de in de concept-lijst genoemde, handelingen conformeert de Raad zich, behoudens hetgeen hierna in paragraaf 5 volgt, aan de inbreng van de externe deskundige tijdens de totstandkoming van het ontwerp en de daarover in het driehoeksoverleg bereikte overeenstemming.

5. *Nadere beoordeling van de ontwerp –lijst*

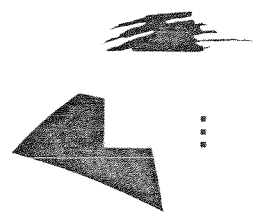
In aansluiting op bovenstaande overwegingen en bevindingen heeft de Raad de verschillende onderdelen van de ontwerp-lijst bezien. In algemene zin kan hij instemmen met de lijst; deze geeft hem slechts aanleiding tot de navolgende opmerkingen.

Handelingen 344, 407, 519, e.v.

Voorgesteld wordt om de neerslag van de handeling 344, betrekking hebbend op *het well/ niet tegemoetkomen aan onbillijkheden van overwegende aard, voor gevallen of groepen van gevallen, welke zich voordoen bij de toepassing van het Besluit Dividendbeperking*, voor vernietiging in aanmerking te brengen. De Raad merkt op dat hier sprake is van de toepassing van een hardheidsclausule. Omdat de neerslag hiervan specifiek inzicht geeft in de uitzonderingen op de algemeen geldende regeling meent hij, dat de neerslag van deze handeling voor bewaring in aanmerking moet worden gebracht. Dit is eveneens van toepassing op handeling 407, *het in bijzondere gevallen vaststellen dat het bedrag waarover het (successie)recht geheven wordt, wordt verminderd tot het bedrag, dat overeenkomt met dat, waarmede de erfgenaam of legataris is gebaat*. Ook wordt de waardering te bewaren van toepassing geacht op de neerslag van de handeling 519, *het well/ niet tegemoetkomen, voor bepaalde gevallen of groepen van gevallen, aan onbillijkheden van overwegende aard welke zich bij de toepassing van dit Besluit (Vermogensbelasting) voordoen*. Deze genoemde handelingen zijn overigens slechts voorbeelden. Ook de neerslag van vergelijkbare handelingen met betrekking tot andere belastingsoorten dient te worden bewaard. Integraal, of, na nader onderzoek, steeksproefgewijs.

Handeling 345

Voorgesteld wordt om de neerslag van de handeling 345, betrekking hebbend op *het well/ niet toelaten van verdachten tot transactie om zodoende strafvervolgning te voorkomen*, voor vernietiging

in aanmerking te brengen. De Raad meent dat de neerslag van deze handeling bewaard moet blijven, tenzij in de relevante uitvoeringsvoorschriften is bepaald in welke gevallen transactie in beginsel mogelijk is. Nader onderzoek is nodig naar uitvoeringsvoorschriften zoals beschreven bij handeling 343, *het geven, wijzigen en intrekken van voorschriften tot aanvulling en ter uitvoering van het Besluit Dividendbeperking*.

6. In uw adviesaanvraag heeft u de Raad mede verzocht om over de onderhavige selectielijst advies uit te brengen aan de hand van een aantal met name aangeduide aspecten. Voor wat betreft zijn algemene reactie op deze vragen verwijst de Raad naar paragraaf 7 van zijn advies van 4 november 1997, nr. arc.97-1466/2 inzake de ontwerp-selectielijst archiefbescheiden Beleidsterrein Wetenschappelijk Onderwijs, Openbare en Bijzondere Universiteiten.

Pagina

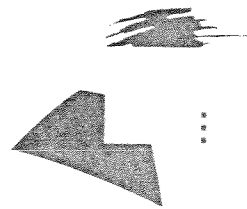
5

Ons kenmerk

arc-2000.1313/2

Tegen dezelfde achtergrond volstaat de Raad ook thans met het aangeven van de relatie tussen de door u gestelde vragen en de verschillende onderdelen van dit advies. Deze vragen betreffen- in enigszins verkorte vorm-:

- a. Is bij de totstandkoming van de selectielijst voldaan aan de eisen der zorgvuldigheid?
- b. Is de systematiek van de selectielijst duidelijk en voldoende consistent?
  - Verwezen wordt naar paragraaf 3 van dit advies.
- c. Wordt met de voorgestelde waardering de in de selectielijst beschreven selectiedoelstelling behaald?
- d. Is aangegeven wat de selectiedoelstelling is en welke de gehanteerde selectiecriteria zijn:
  1. Selectiedoelstelling
  2. Selectiecriteria, met toelichting
  3. De gebruikte selectie-aanwijzingen met eventuele toelichting
  - Verwezen wordt naar paragraaf 4 en 5 van dit advies.
- e. Komen de functies van het verslag van het driehoeksoverleg voldoende tot uiting:
  - inzicht in proces totstandkoming selectielijst
  - verantwoording van zorgvuldigheid
  - verantwoording van de wijze waarop met de in artikel 2, eerste lid, onder c. en d. genoemde belangen rekening is gehouden?
  - Zie de paragrafen 3 en 4 van dit advies.

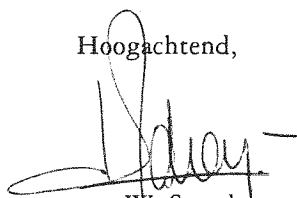

7. *Advies*

De Raad adviseert u de ontwerp-selectielijst vast te stellen met inachtneming van de hierboven gemaakte opmerkingen.

Dit advies is voorbereid door de Bijzondere Commissie Archieven van de Raad. Deze commissie staat onder voorzitterschap van mw drs. E.A.G. van den Bent, lid van de Raad. Secretaris is drs. A. de Wolf.

Hoogachtend,

mr. W. Sorgdrager
Voorzitter

dr. J.A. Brandenbarg
Algemeen secretaris

Pagina

6

Ons kenmerk

arc-2000.1313/2